

UKRAINIAN LABOR NEWS

Printed and published tri-weekly by the WORKERS and FARMERS PUBLISHERS ASSOCIATION, LIMITED, a joint stock company, incorporated under the laws of Manitoba, at its head office and place of business, at the corner of Patterson Avenue and McGregor Street in the City of Winnipeg, Manitoba.

Subscription per year \$4.00

Telephone: 51 465

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ

газета для робочого людю — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу.

Видав. Робітничо-Фармерське Видавниче Товариство, закорпоророване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня містяться в Українським Рокітничім Домі, на розі вулиць Прічард і Мак'Грегор, у Вінніпегу, Ман.

Передплата на рік \$4.00

Адреса:

UKRAINIAN LABOR NEWS

Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

ПРОВІНЦІОНАЛЬНІ З'ЇЗДИ ТУРФДІМ.

III.

Цєю статтею ми закінчуємо наші переїздові гадки з прибуду провінціальних з'їздів ТУРФДІМ в Саскатуні й Едмонтоні, не вичерпавши й половини тих справ, що є на програмі з'їздів й будуть там темою обговорення. До всіх тих справ ми вернемося знову перед всеревним з'їздом ТУРФДІМ. І не тільки в редакційних статтях, але уважатимем за корисне, коли на сторінках нашої преси товариші й товаришки з місць висловлять свої думки у формі переїздові дискусії. Для переїздові дискусії ми дамо місце на сторінках нашої преси так хутко, як лише буде проголошений час з'їзду й програма. На цьому ж місці ми порушимо одну дуже важливу справу, якій наші організації до цього часу не спромоглися присвятити належної, коли не сказати такої ніякої, уваги.

Що наші організації зробили до цього часу для тих українських робітників і селян, що останніми роками приїжджають до Канади? Нічого, або майже нічого. Як новоприбулий робітник пісяв одного або двох років перебування в Канаді зголосився сам до організації, то добре, коли ні, то ніхто про него не подбав, щоб його прикликати до неї.

Останніми роками прибуло до Канади поважне число українських іммігрантів. Вони наші брати, товариші, прибули до цієї країни, не знаючи ні мови, ні умовин життя, шукаючи лише, щоб заробити кусок насущного хліба. І прибули вони та далі перебуватимуть не такими, якими ми їхали сюди перед війною. Вони пережили в старому краю вогонь імперіалістичної війни й революції, вони були їх активними учасниками, велика кількість їх пережила польсько-шляхетські воєнні табори з їхніми хоробами, муками, клятим режимом, сидіння в тюрмах, втікачі з рідних сіл від жандармського нагана. Приїхавши до Канади — розсіялися по її величезних просторах і ніхто про них не знає, ні вони про нікого.

Чому вони самі не зголошуются до робітничо-фармерських організацій? Легке це запитання, але не легко на него відповісти. У нас вже траплялися дописи від поодиноких іммігрантів, в яких пробирається скарга на старих "канадіянів", що вони не відносяться до іммігрантів по товаришки, що вони дивляться на них зверхко. Ми вже чули також нарікання, що навіть у організаціях ті іммігранти, коли до них приходили, не стрідали широго-товариського прийняття: до них ніхто не заговорив, не розпитав, не порадив. Отак прийшовши пару разів і побачивши таке відношення, ті робітники переставали приходити.

Яка цьому причина? Ми не годимося з тим, що цими новоприбулими нашими товаришами хтось із "старих канадіянів" гордує, або відноситься до них не по товаришки. Це просто нерозуміння одних других, невміння підійти, познайомитися. Причина: ми перервалися вже в канадійському соку, наш мізок заповнений иним иним, ми пересекли дещо відмінні поняття. Новоприбула із старого краю людина живе ще тамтешнім життям, думає ще тамтешнім способом, все те, про що ми говоримо і сподіє, як ми про це говоримо, чуже для іммігрантів, мало-розуміле. Так само до певної міри їхня й для нас. І тому, що ми цього не розуміємо, не оцінюємо, ми не притягаємо до себе своїх товаришів по долі. Тому то ми часто спостерігаємо: підійшов "старий канадіянин" до іммігранта, поговорив, розпитав відки він, як там в старому краю й на тій офіційній вичерпалася вся розмова: "канадіянин" відходить до "своїх", а іммігрант до "своїх" бо там у тих "своїх" гуртках у них є спільна мова, спільна думка. Це є по нашому головні причини, чому новоприбула до Канади українська робітничо-селянська імміграція живе відчужено. Але ж ці причини не такі, щоб їх не можна було подолати. Їх подолати можна легко, тільки треба їх зрозуміти й вивести собі. Ту справу повинні порушити провінціальні з'їзди ТУРФДІМ в західній Канаді та виробити відповідні вказівки всім відділам, або пропозиції до всеревного з'їзду, щоб справа притягнення новоприбулих до Канади українських робітників і селян була на порядку денному. Тим робітникам і селянам потрібна освіта, знання, їм потрібна моральна допомога, вказівки, інформації, їм потрібна наша дружба. І цю допомогу наша організація повинна їм дати.

З інших справ, що над нами наші з'їзди повинні спинитися й основно обговорити та вивести своє рішення, це освітня й культурно-мистецька праця зі всіма її розгалуженнями. У Едмонтоні, наприклад, чекає вже свого остаточного вирішення справа бурси. Вже надто довго ми тріпаємо питання бурси й треба його вирішити вже в один, або в другий бік: є конечна потреба в бурсі? — засновуємо; нема? — знімим її з програми дня. Далі освітня праця в організації, диточі школи, бібліотеки, читальні, драмгуртки, оркестри. Все це знову й знову вимагає нашої уваги: підсумовання зробленого, зазначення невиконаного, й вироблення вказівок на майбутнє. Тут же й справа спорту серед молоді й справа праці серед молоді взагалі. На молоді наші найближчі з'їзди повинні звернути пильну увагу. Просто хочеться сказати нашим з'їздам: більше уваги молоді, більше уваги книжці, бібліотеці, читальні. Ми дуже цінимо наші драмгуртки, розуміємо їх величезне значіння в культурній праці організації, але ми вже повинні переставити деякі цифри у наших маєткових звітах. Приклад хоч би такий: "Гардеробі наша організація має вартості \$700, а бібліотека вартості \$150". Коли гардероб має вартості \$700, то бібліотека повинна вартувати \$1,400. Така пропоруція дасть краше свідчення про нашу освітню працю.

Наша преса — це дуже важке питання, яким ми закінчуємо цю статтю. 22 березня 1919 р. наша преса святкуватиме десяти роковини свого народження. Цей день ми повинні зробити святом цього українського трудового населення Канади. Проте, чому ми це повинні зробити, говоритимемо иним разом. Зараз же тільки пригадаємо про це нашим провінціальним

з'їздам й майбутньому всеревному з'їздові. Сподіємося, що від нового року наша преса друкуватиметься на новій друкарській машині. Сподіємося й шире цього бажаємо, віримо в це — що з новою машиною наша преса побільшить свої сторінки. Віримо, що й десята річниця народження нашої преси буде великою переломовою хвилею в її життю. Здійснення-ж цього бажання й цієї нашої віри багато залежить від нас самих. Провінціальні з'їзди в Саскатуні й Едмонтоні повинні сказати про це своє слово, піддати добру пропозицію до всеревного з'їзду, таку пропозицію, довкола якої об'єдналося-б українське робітництво й фармерство Канади. Хай живуть з'їзди ТУРФДІМ!

А БОРОТЬБА ТАКИ ІДЕ.

Важка, затяжна й відкрита боротьба точиться зараз. З одного боку капітал, змагаючись самий між собою за поширення своїх ринків збуту праці, випирає себе взаємно по закону тієї експансії; з другого боку, об'єднавшись, одним фронтом йде капітал війною на ряди працюючих.

В першому випадку, капітал, використовуючи економічну відсталість й недовіраганя країни, а оцінивши вартість сировини й ринку в неї — кредитує оту країну. Удививши кредиту, капіталісти дбають, щоб в даній країні створити такі умови й конюнктуру політично-економічного життя, щоб були всі дані на експлуатування тієї країни враз з її працюючим населенням.

Англо-французькі капіталісти, кредитуючи Польщу, Чехо-Словакчину, Румунію, намагаються всіми силами підтримати й зміцнити на тих землях теперішній державний режим, бо він найкраще забезпечує вкладений капітал, експлуатацію сировини й праці тубільців, а так само служить за гальму революційного пролетарського руху зі сходу, від С.Р.С.Р.

Завваживши загрозу розкладу польської державності в час панування реакційної ендції й Вітосівци, англо-французькі капіталісти організували маєвий переворот на чолі з Пілсудським, допомогли йому у закріпленні влади, й наладнили економічно-фінансові стосунки.

Передбачаючи наслідки сівуранської політики Братіяну в боярській Румунії, англо-французький капітал спільно на рятуюнок своїх позицій і, у суваючись відкритого хоч жорстокого противника працюючих Братіяну, передає владу в руки хлопомана з селянської партії Манію й його компаніонам. І оба вони, як Пілсудський так і Манію, нім же заговорили до жителів своєї країни як нові державні вожаки, вже передтим поплідсували всі зобовязання, що їм підсували англо-французький капітал.

Капіталісти фашістської Італії, захоплюючи ринки гористого Альбанії, забезпечують експлуатацію країни монархічним устроєм, проголошуючи Зогу королем Альбанії.

Англо-японський капітал загрожений на ринках далекого сходу великою китайською революцією, кинув всі свої сили на здавлення револуції, розправляючись кровово з працюючими Китаю.

Американські капіталісти, в погоні за новими ринками, перші визнали нанкіанський уряд в Китаю, що викупався в крові китайської контрреволюції, а визнавши тому, щоб відсуваючи свою суперницю Англо, значті її місце і від нового, безсильного ще уряду дістати як найдодігніші умови експлуатації багачтва Китаю й його працюючих рук.

В боротьбі за ринки світу капітал визнає два шляхи: шлях мирний і шлях кровавий. Пробиваючи собі дорогу на ринки світу мирним шляхом, капітал суперничить на тому-ж ринку дешевизною продукту й його якістю. Капіталісти конкурують на ринку не зменшення їхнього зиску, що міститься в даній продукції, але дешевизною праці, що виторвує такий то продукт. Дешевизна праці йде-аже на рахунок тих, що працюють, себто робітників.

Як найменша заробітна плата, та найдодігніший час праці — це конкурентній змаганні між капіталістами. Поруч дещевизни праці виступає ще

ДЕМОКРАТІЯ НА ПРАКТИЦІ.

Відомо, що незамайність особи депутата є один із основних "китів" парламентаризму й демократії. Природно, що в добу фашізації буржуазної державності й цей парламентарний кит зазнав спільної долі всіх демократичних вольностей сучасного "капіталістичного ладу. Тимчасом панує більш-менш спокій, мають силу конституційні гарантії. Але варто заворушитися масам, як диктатура буржуазії швидко скидає демократичну маску. Ось кілька прикладів депутатської незамайності, гарантованої конституцією чехо-словацької демократичної республіки, що переживає тепер період гострої класової боротьби.

Недавно, імунітетна комісія (в справах незамайності) парламенту обмірковувала справу про видання судові двох депутатів: словацького лодувічката Туки й комуніста Івана Мондока з Підкарпатської України. Першому поставлено обвинувачення, обругуване ріжними доказами, в державній зраді. Другому інкримінувалося надрукування в київській газеті "Пролетарська Правда" статті, присвяченої десятиліттю жовтня. У комісії повинна Туки не викликала ні в кот сумнівів, що-ж до статті тов. Мондока, то всі визнали, що коли-б вона з'явилася в чеській пресі, автор не знав би ніякого переслідування, хоч у ній і є непохвальне для Чехословакчини порівняння з С.Р.С.Р. Наслідки: під загрозою лодувіч (словацьких клерикалів) голосувати проти бюджету, Тука не зачепили, комуністичного депутата-ж Мондока видано судові.

Характерне для славнозвісної буржуазної "рівності громадян перед законом" те, що "злочин", який т. Мондок винин рік тому, зробив недавно сам міністер права Маер-Гартінг. Він, як німецький націоналіст, бувши незадоволений націоналістами чеської марки, надрукував у французькій газеті образливу для Чехословакчини статтю. Чи треба казати, що міністрові така "зрада" минулася зовсім без ніякої кари.

Але видання судові т. Мондока, з усією цинічністю цього видання, блідне перед іншими фактами бруталного по-

"СНЕП ШАТС".

ШЕВЧЕНКО БІЛЬШОВИК.

— То ви таки не бачили фільму "Тарас Шевченко"? — спитав січовик патріота-самостійника.

— А ви?  
— Я ні, — відповів січовик.  
— І я ні.  
— Я не мав часу. Треба було піти, але якось так склалося, що ніяк було вивратися.  
— Та на кого там дивитися, на більшовика?  
— На якого "більшовика"? — спитав січовик.

— А хіба ви незнаєте?  
— Що?  
— То ви нічого не читаете, — сказав патріот-самостійник посміхаючись з несвідомого січовика.

— А що-ж мені читати?  
— А ваша газета нічого про це не писала.

— Яка газета?  
— Ваш орган.  
— В мене є півно, а не орган.  
— Ха-ха-ха!  
— Чого ви смієтесь?  
— Ви "Січ" не читаете?  
— Один раз бачив. Здається, що вона більше не виходить.

— Як ви хочете про все знати, що діється, то читайте народну газету.

— Яку?  
— Орган українських самостійників. Газета називається органом, якщо вона пише і вступає якусь організацію, я-що газету читаю. Досить та-на. Як заплатив за неї долара тому три роки, то ще йде...

— А що ви хотіли про більшовиків?  
— Та Шевченко вже більше не наш.

— А то чому?  
— Не наш, став яничаром.  
— Як ви про це знаєте?  
— В нашій газеті "У. Г." було виразно написано, щоб ширі українські громадяни не йшли дивитися на фільму "Тарас Шевченко", бо більшовики перекрутили на своє.

— І Шевченко пішов за більшовиками!  
— Пішов, пішов.  
— Я перший раз чую.  
— З газети всього довідається.

— А де-ж він тепер перебуває?  
— Хто, Шевченко?  
— Авже-ж.  
— "У. Г." лише писав, що його більшовики перекрутили на своє, але де він тепер перебуває, про це не було написано. Певно, десь в Москві...

— Підкупили більшовики? — Підкупили! Підкупили, загрозили і старий Шевченко став більшовиком... Ви читайте "У. Г.", а тоді будете все знати так само, як я.

— Поки що, то мені йде вже п'ятий рік за кводра "К.У.". Як перестане, то може переддлати якусь иншу газету, бо без паперу якось ніяково в хаті. Навіть "лончу" нема в що завинити.

Драпака.

АРХЕОЛОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ НА ДНІПРІ.

Проф. Яворницький, керівник археологічних досліджень на Дніпрі, що прибув до Харкова, на розмові із співробітником РАТАУ про хід розкопок, знайдених на Дніпрі, стоянок неолітичної доби та пам'ятників пізніших віків, повідомив, що його експедиція поставила своїм завданням старанно вивчити обидва береги, острови та пороги Дніпра на всьому протязі від Дніпропетровського до Дніпрельстану.

Роботи розпочаті 1928 р. триватимуть ще коло 3-ох років. Поки зроблено загальний обсяг території, що її вивчається. Розкопки зроблено в районі Кічкаса і нині закінчується біля Вільного порогу, за 12 кілометрів вище Кічкаса.

Важко охотити, — говорить проф. Яворницький, — це величезне значіння зроблених відкриттів, які безперечно створять переворот у європейській науковій думці після опублікування робіт експедиції.

Експедиція відкрила дві великих стоянки первісної людини неолітичного періоду.

ДО ЗАРЯДІВ ВІДДІЛІВ І ЧЛЕНСТВА ТУРФДІМ

ВІД ЦЕНТРАЛЬНОГО ВИКОНАВЧОГО КОМІТЕТУ

Річні збори.

Товариші й Товаришки! Лише два й пів тижні залишилося до нового року. З новим роком всі організації повинні виготовити цілорічні звіти зі своєї діяльності. Для цього всюди треба відбутися річні збори не пізніше, як в першому тижні січня. ЦВК розіслав на днях спеціальний kwestіонар, який повинні вивипити всі відділи ТУРФДІМ і звернути його не пізніше, як до 10. січня 1929 року до ЦВК. Тому ми виваємо всі зарядки скаликати річні збори обовязково в першому тижні січня, щоб річні звіти були на руках ЦВК 10. січня, бо на основі їх треба буде виробити звіти й доклади для всеревного з'їзду.

Вивипити членські вкладки. Звертаємо увагу всім членам і членкиням ТУРФДІМ, що згідно з ухвалами минулих з'їздів, всі членкині повинні обовязково вивипити свої членські вкладки до нового року. Значить всі членські вкладки повинні бути вивипані цього місяця повністю. Хто цього не зробить, той на річних зборах не матиме права голосу.

Переводячи цю ухвалу, з'їзд не мав на думці позбавляти права голосу членів, що не вивипанть своїх членських вкладок, але з'їзд поступив тому так, щоб заставити всіх членів вивипити свої членські вкладки при кінці року, бо тільки в

такий спосіб є змога перевірити стан членства. Тому вивипанте свої вкладки, щоб уникнути всяких зайвих суперечок на зборах, мати повне право голосу та дати змогу секретарям вчасно й точно вивипити річні звіти про стан членства.

Вистава в часі з'їзду. ЦВК ТУРФДІМ повідомляв вже відділи в одному із своїх об'єктів, що в часі десятого всеревного з'їзду ТУРФДІМ відбудеться у Вінніпегу вистава досягнень нашої організації за час свого існування. Тому-ж ЦВК бажає мати вчасно всі річні докладні звіти про стан організації на початку 1929 р., щоб на їх основі скласти відповідні діяграми, що наочно покажуть-б ріст нашої організації і її досягнень. Відбудеться також вистава стінних газет — всіх відділів, що такі газети видавали. Так само відбудеться вистава ручних виробів тих диточих гуртків, що існували або існують при відділах Секції Молоді. Ми вичаємо наші організації приготуватися до цієї вистави. Подібно-ніші інформації про це подамо в об'єднанні в найближчому часі. Допилюйте, товариші й товаришки, цих справ.

З товариським привітом За Ц.В.К. ТУРФДІМ М. Шатувський, секр.

Товариші! Відновляйте передплату на "Українські Робітничі Вісті"!

ПОВСТАННЯ В НІКАРАГВІ УБИЛИ АМЕРИКАНЦА.

МАНАГВА, Нікарагва, 8 грудня. — Підчас сутинки американських моряків в нікарагванським повстанцями в департаменті Неува Сеговія згинув американський сержант. Він був пострілений в голову й за годилу помер.